EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 3.6.2025.
COM(2025) 266 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

par programmas "Tiesības, vienlīdzība un pilsonība" (TVP) (otrās daļas) *ex post* izvērtējumu, programmas "Eiropa pilsoņiem" (EP) *ex post* izvērtējumu un programmas "Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības" (PVTV) vidusposma izvērtējumu

{SWD(2025) 133 final}

1. Ievads

Šajā ziņojumā ir izklāstīti Eiropas Komisijas veiktā izvērtējuma[1] konstatējumi, un tajā ir trīs komponenti:

1) programmas "Tiesības, vienlīdzība un pilsonība" (TVP)[2] *ex post* izvērtējums, kurā novērtēta tās ilgtermiņa ietekme un ietekme uz ilgtspēju, pamatojoties uz 2022. gadā pabeigtā *ex post* izvērtējuma[3] pirmās daļas rezultātiem;

2) programmas "Eiropa pilsoņiem" (EP)[4] *ex post* izvērtējums, kurā novērtēti sasniegtie rezultāti un tās ilgtermiņa ietekme un ietekme uz ilgtspēju;

3) programmas "Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības" (PVTV)[5] *vidusposma* izvērtējums, kurā izvērtēti tās sākotnējie sasniegumi.

Saskaņā ar labāka regulējuma pamatnostādnēm[6] izvērtējumā šīs trīs programmas vērtē atbilstoši efektivitātes, lietderības, saskaņotības, ES pievienotās vērtības un būtiskuma kritērijiem.

TVP programmas mērķis[7] ir sekmēt tādas telpas turpmāku attīstību, kurā tiek veicināta, aizsargāta un faktiski īstenota vienlīdzība un personu tiesības, kas paredzētas Līgumā par Eiropas Savienību (LES), Līgumā par Eiropas Savienības darbību (LESD), Eiropas Savienības Pamattiesību hartā un starptautiskajās cilvēktiesību konvencijās, kurām Eiropas Savienība ir pievienojusies. Vienlaikus EP programma atbalsta iniciatīvas, kuru mērķis ir stiprināt Eiropas nesenās vēstures atceri un veicināt pilsonisko līdzdalību ES līmenī. Kopš 2021. gada PVTV programma ir centusies atbalstīt un attīstīt atvērtu, demokrātisku, vienlīdzīgu, iekļaujošu un tiesībās balstītu sabiedrību, kuras pamatā ir tiesiskums. Tas ietver dinamisku un spējīgu pilsonisko sabiedrību, demokrātiskās, pilsoniskās un sociālās līdzdalības veicināšanu un Eiropas sabiedrības bagātīgās daudzveidības kopšanu, pamatojoties uz mūsu kopīgajām vērtībām, vēsturi un atmiņu.

Izvērtējuma pamatā ir pierādījumi, kas savākti ārējo ekspertu veiktā atbalsta pētījumā[8]. Tajā ir izvērtēts iepriekšējais ietekmes novērtējums[9], lai analizētu iespējamo priekšlikumu Eiropas kultūras, tiesību un vērtību programmai, un ir ņemts vērā TVP *vidusposma*[10] izvērtējums, TVP *ex post* izvērtējuma pirmā daļa un EP *vidusposma*[11] izvērtējums. Konkrētāk, PVTV programmas *vidusposma* izvērtējumā ir ņemti vērā arī 2014.–2020. gada TVP programmas *ex post* izvērtējuma otrās daļas konstatējumi, kā arī EP programmas *ex post* izvērtējums[12].

TVP un EP programmu *ex post* izvērtējumi aptver īstenošanas periodu no 2014. gada 1. janvāra līdz 2020. gada 31. decembrim un visus šajā laikposmā īstenotos pasākumus visās iesaistītajās

[1] Sk. šim ziņojumam pievienoto Komisijas dienestu darba dokumentu.
[2] Regula (ES) Nr. 1381/2013 (2013. gada 17. decembris).
[3] Ņemot vērā to, ka 2021. gadā joprojām turpinājās ievērojams skaits projektu, TVP programmas *ex post* izvērtējuma pirmajā daļā (COM/2022/118 final) tika sniegts pārskats par finansējuma sadalījumu un novērtēti sākotnējie sasniegumi. Šajā ziņojumā ir iekļauta *ex post* izvērtējuma otrā daļa un galvenā uzmanība pievērsta programmas ilgtermiņa ietekmei un ilgtspējai.
[4] Regula (ES) Nr. 390/2014 (2014. gada 14. aprīlī).
[5] Regula (ES) Nr. 2021/692 (2021. gada 28. aprīlī).
[6] Labāks regulējums. Pamatnostādnes un instrumentu klāsts.
[7] Regulas (ES) Nr. 1381/2013 3. pants.
[8] Tika konstatētas dažas datu kvalitātes problēmas, jo īpaši attiecībā uz datu pieejamību un analīzi saistībā ar TVP programmu, un tās tika pēc iespējas mazinātas, lai iegūtu pārliecinošus konstatējumus.
[9] SWD(2018) 290 final.
[10] SWD/2018/358 final.
[11] SWD/2018/086 final.
[12] Lai gan datu vākšana TVP programmas (otrās daļas) *ex post* izvērtējumam un EP programmām, no vienas puses, un PVTV programmas *vidusposma* izvērtējumam, no otras puses, tika veikta paralēli, vispārējais izvērtējums tika izstrādāts un plānots tā, lai abu *ex post* izvērtējumu konstatējumus varētu izmantot *vidusposma* izvērtējuma analīzē.

valstīs[13]. PVTV programmas *viduposma* izvērtējums aptver īstenošanas periodu no 2021. gada 1. janvāra līdz 2023. gada 31. decembrim un visus tajā laikā īstenotos pasākumus visās iesaistītajās valstīs[14].

Notika apspriešanās ar plašu ieinteresēto personu loku, tai skaitā ar ES dalībvalstīm, kas ir attiecīgo programmu komiteju locekles, programmu pieteikumu iesniedzējiem un atbalsta saņēmējiem, ekspertu grupām, aģentūrām, programmu kontaktpunktiem, pilsoniskās sabiedrības organizācijām un sabiedrību. Kopumā visā apspriešanās procesā atsauksmes sniedza vairāk nekā 1000 ieinteresētās personas[15].

Šajā ziņojumā ir apkopoti izvērtējuma galvenie konstatējumi. Tajā ir izklāstīti novērojumi un norādītas jomas, kurās vajadzīgi uzlabojumi un kuras Komisija varētu apsvērt attiecībā uz pašreizējo plānošanas periodu un nākamo finansēšanas ciklu.

2. Galvenie izvērtējuma konstatējumi

Programmas EP un TVP ir efektīvi sasniegušas savus mērķus. Šajās programmās gūtā pieredze, arī attiecībā uz procedūru vienkāršošanu, lai palielinātu efektivitāti Eiropas Komisijai un atbalsta saņēmējiem, un attiecībā uz atpazīstamību ir pārveidota PVTV programmas uzlabojumos. Turklāt, ņemot vērā šos uzlabojumus, var secināt, ka šī programma atbilstīgi virzās uz savu mērķu sasniegšanu. Izvērtējumā arī secināts, ka ir pierādīta vajadzība pēc programmas, kurā tiktu risināti PVTV programmas aptvertie jautājumi. Turpmāk izklāstītie galvenie konstatējumi ir strukturēti atbilstoši pieciem izvērtēšanas kritērijiem, un katrai programmai ir apskatīti visi kritēriji.

2.1. Efektivitāte

Programma "Tiesības, vienlīdzība un pilsonība"

TVP programma efektīvi sasniedza savus mērķus. Tā efektīvi sasniedza dažādas organizācijas, arī publiskās iestādes, pilsoniskās sabiedrības organizācijas (PSO) un pētniecības struktūras, nodrošinot, ka plašas ieinteresēto personu grupas gūst labumu no tās iniciatīvām. Tās bija vērstas uz nediskrimināciju, dzimumu līdztiesību, bērnu aizsardzību un rasisma un vardarbības novēršanu, vienlaikus netieši aptverot visas personas ES, kuras pakļautas diskriminācijai, neiecietībai vai vardarbībai. Lai gan mērķgrupas bija labi sadalītas pa konkrētajiem mērķiem, dažas grupas biežāk bija saistītas ar konkrētiem mērķiem, kas liecināja par elastīgu un adaptīvu pieeju programmā, lai efektīvi apmierinātu dažādas vajadzības un atbilstu dažādiem kontekstiem.

Finansēto dotāciju un iepirkuma līgumu skaits, kā arī tā budžeta daļa, kas atvēlēta deviņiem konkrētajiem mērķiem, liecina, ka TVP programma visvairāk veicinājusi nediskriminācijas principa efektīvu īstenošanu un vardarbības pret bērniem, jauniešiem, sievietēm un citām riska grupām novēršanu un apkarošanu saskaņā ar gada darba programmu plāniem. Tomēr **lielākā daļa projektu, kas finansēti saskaņā ar TVP programmu, palīdzēja sasniegt vairākus konkrētus mērķus**, nevis tikai to, kuram tika saņemts finansējums.

Saskaņā ar konkrētajiem mērķiem viens no TVP programmas sasniegumiem ir strukturālo koordinācijas mehānismu skaits, kas izveidoti ar visām ieinteresētajām personām, arī romiem,

[13] Visas ES dalībvalstis, Islande un Serbija bija tiesīgas piedalīties TVP programmā, savukārt Lihtenšteina bija tiesīga piedalīties tikai saistībā ar dažiem konkrētiem mērķiem. Papildus visām ES dalībvalstīm EP programmu īstenoja seši citi iesaistītie partneri: Albānija, Bosnija un Hercegovina, Melnkalne, Ziemeļmaķedonija, Serbija un Kosova*.
* Šis nosaukums neskar nostājas par statusu un atbilst ANO DP Rezolūcijai 1244/1999 un Starptautiskās Tiesas atzinumam par Kosovas neatkarības deklarāciju.
[14] PVTV programma attiecas uz visām ES dalībvalstīm. 2024. gada novembrī iesaistītie partneri bija arī: Albānija, Bosnija un Hercegovina, Kosova, Serbija un Ukraina.
[15] Atkarībā no identificētās ieinteresēto personu grupas apspriešanās veikšanai tika izmantotas īpašas metodes un rīki: uz anketas jautājumiem balstīta sabiedriskā apspriešana tiešsaistē, intervijas, fokusa grupas, apspriešanās darbsemināri un mērķorientētas aptaujas. Tās papildināja datus un informāciju, kas iegūta, izmantojot citas metodes, piemēram, dokumentu izpēti un gadījumu analīzi.

attiecībā uz romu integrācijas valsts stratēģiju īstenošanu[16]. Turklāt līdz programmas beigām sieviešu nodarbinātības līmenis ES[17] palielinājās no 62,4 % līdz 66,2 %, vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirība ES[18] samazinājās līdz 12,3 %, bet to cilvēku īpatsvars, kuri uzskata, ka vardarbība ģimenē pret sievietēm ir nepieņemama[19], palielinājās no 84 % līdz 96 %. Tie visi ir pozitīvi rezultāti. Tomēr nav iespējams noteikt cēloņsakarību, ņemot vērā arī to, ka attiecīgajos rādītājos atspoguļoto progresu varētu būt veicinājuši vairāki faktori ārpus TVP programmas. TVP finansējums palīdzēja organizēt Pilsētas pieejamības balvas piešķiršanu, Eiropas dienu personām ar invaliditāti un informētības veicināšanas darbseminārus dalībvalstīs, kā arī ieviest Eiropas invaliditātes karti dalībvalstīs.

TVP programmai ir bijuši ilgtermiņa rezultāti, kuru darbība turpinājās pēc 2014.–2020. gada perioda. Tika izveidoti daudzi instrumenti un mehānismi pārrobežu sadarbībai un transnacionāliem tīkliem. Pateicoties TVP finansējumam, ieinteresētās personas spēja strādāt visā ES un veidot ilgtermiņa attiecības, lai ilgākā termiņā veicinātu un īstenotu savas stratēģijas. Turklāt finansēto darbību veidiem bija tendence radīt ilgtermiņa ietekmi (piemēram, apmācības un izpratnes veicināšanas pasākumu rezultātā uzlabojās zināšanas un informētība). Laikposmā no 2016. līdz 2020. gadam apmācības pasākumos piedalījās vairāk nekā 2,3 miljoni cilvēku.

Programmas īstenotājiem bija jātiek galā ar ārējiem faktoriem, no kuriem vislielākā ietekme bija Covid-19 pandēmijai. Lai gan bija nepieciešams pielāgot termiņus un pārcelt projektu darbības uz tiešsaistes platformām, šķiet, ka pandēmija neietekmēja finansēto projektu efektivitāti, tai skaitā arī pateicoties Komisijas veiktajiem pasākumiem (piemēram, elastībai dotāciju nolīgumu termiņa pagarināšanā). Pozitīvi ir tas, ka pandēmija patiešām mudināja atbalsta saņēmējus labāk izmantot digitālās tehnoloģijas un sadarboties tiešsaistē.

Programma aptvēra visas dalībvalstis, un visvairāk projektu īstenoja organizācijas Itālijā, Beļģijā, Grieķijā un Spānijā. **Kopumā ieinteresētās personas bija apmierinātas ar to, kā tika publiskoti uzaicinājumi un izplatīta informācija.** Tomēr mazākas vietējās organizācijas saskārās ar grūtībām piekļūt informācijai par finansējuma iespējām, kas liecina par to, ka ir vajadzīga labāka iesaiste un atbalsts.

Programma "Eiropa pilsoņiem"

EP programma sasniedza savus vispārīgos un konkrētos mērķus. Lai gan cēloņsakarību nav iespējams noteikt, Eirobarometra dati liecina, ka to ES iedzīvotāju procentuālais īpatsvars, kuri jūtas kā eiropieši[20], ir palielinājies no 63 % 2014. gadā līdz 72 % 2023. gadā, kas ievērojami pārsniedz programmas mērķi – 59 %. Saskaņā ar Regulā (ES) Nr. 390/2014[21] noteiktajiem rādītājiem, kas saistīti ar sniegumu, programmas atbalsta saņēmēji aplēsa, ka vairāk nekā 9,3 miljoni dalībnieku bija tieši iesaistīti darbībās abās programmas sadaļās un 388 miljoni cilvēku bija iesaistīti visā ES kopumā. Šie skaitļi ir nozīmīgi, bet aplēse būtu jāveic piesardzīgi, ņemot vērā brīdinājumus par dalībnieku skaita ziņošanas kvalitāti. Programma arī atbalstīja vairāk nekā 2500 projektu īstenošanu visā ES un 14 707 dalīborganizāciju visās darbībās. Tāpēc var pamatoti apgalvot, ka programma vismaz zināmā mērā varētu būt veicinājusi progresu, kas gadu gaitā dokumentēts Eirobarometra aptaujā par pilsonību.

[16] Šis skaits palielinājās no nulles 2013. gadā līdz vienam visās 27 dalībvalstīs 2023. gadā.
[17] *Eurostat*, "Nodarbinātība un aktivitāte pēc dzimuma un vecuma — gada dati", https://doi.org/10.2908/LFSI_EMP_A.
[18] *Eurostat*, "Nekoriģēta vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirība atbilstoši *NACE* 2. red. darbībām", https://doi.org/10.2908/EARN_GR_GPGR2.
[19] Eirobarometra speciālaptauja Nr. 449. Ar dzimumu saistīta vardarbība, doi:10.2838/009088.
[20] Rādītājs, ko izmanto, lai noteiktu iedzīvotāju izpratni par Savienību, tās vēsturi un daudzveidību, lai veicinātu Eiropas pilsonību un uzlabotu pilsoniskās un demokrātiskās līdzdalības apstākļus Savienības līmenī.
[21] Regulas (ES) Nr. 390/2014 (2014. gada 14. aprīlis) 15. pants un III pielikums.

Atbalsta saņēmēji uzskatīja, ka viņu projekti ir sasnieguši gaidītos rezultātus. Trešā daļa sabiedriskās apspriešanas respondentu atzina, ka **programma ir sekmīgi veicinājusi izpratni par ES kopīgo vēsturi un vērtībām, kā arī palielinājusi iesaistīšanos pilsoniskajā un demokrātiskajā dzīvē. Atsevišķu atceres un pilsoniskās sabiedrības darbību virzienu pastāvēšana palīdzēja** sniegt noteiktu un atsevišķu ieguldījumu vispārīgo un konkrēto mērķu sasniegšanā.

EP programma atbalstīja projektus, kas deva rezultātus ar ilgtermiņa ietekmes potenciālu. Tās tīklu veidošanas vērtība[22], zemais administratīvais slogs, iekļautība un plašs tematiskais tvērums bija panākumu faktori, kas palielināja ilgtermiņa ietekmi. Tika apzināti vairāki piemēri, kā darbības turpinājās pēc projekta beigām vai radīja ietekmi, kas pārsniedza projekta gaidītos rezultātus, piemēram, politikas iniciatīvu izstrāde vietējā līmenī, lai sniegtu lielāku palīdzību nevalstiskajām organizācijām, kas strādā ar neaizsargātām grupām, un reģionālo ieinteresēto personu dialoga platformu izveide.

Visbūtiskākā negaidītā ietekme uz programmu bija saistīta ar Covid-19 pandēmiju, kuras rezultātā projektu īstenošana kavējās vai bija ievērojamas grūtības to īstenošanā. Tomēr tas ne vienmēr ietekmēja rezultātus, jo atbalsta saņēmēji ātri pielāgojās un, tāpat kā TVP programmas gadījumā, Komisijas veiktie pasākumi bija efektīvi. Pandēmijas izraisītā paātrinātā digitalizācija radīja labvēlīgu blakusietekmi, kā rezultātā dažas PSO, izmantojot virtuālus rīkus, uzrunāja vairāk cilvēku, nekā plānots.

Dotācijas tika piešķirtas saņēmējiem visās dalībvalstīs. **Par programmu galvenokārt zināja lielākas, atbilstīgās organizācijas, kuras bija labi integrētas tīklos un kurās liela uzmanība tika pievērsta finansējuma iespēju meklēšanai.** Atbalsta saņēmēji uzsvēra veidus, kādos, viņuprāt, programmu varētu aktīvāk popularizēt, piemēram, izmantojot sociālos un interaktīvos plašsaziņas līdzekļus. Tomēr programma gadu gaitā sekmīgi piesaistīja arvien lielāku skaitu pirmreizējo pieteikumu iesniedzēju (2019. gadā sasniedzot maksimumu – 66 %), kas liecina, ka potenciālie pieteikumu iesniedzēji zināja vai bija uzzinājuši par programmu.

Programma "Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības"

Vidējā termiņā **PVTV programma atbilstoši virzās uz savu mērķu sasniegšanu**. Projekti un to ierosinātās darbības un rezultāti atbilst programmā paredzētajiem darbību veidiem visās sadaļās. Turklāt **programmā jau ir pārsniegta lielākā daļa rādītāju mērķu**. Pamatojoties uz savāktajiem pierādījumiem, ir iespējams, ka intervences loģikā paredzētie rezultāti tiks sasniegti, lai gan vēl ir pāragri pieņemt kādu galīgu spriedumu.

Pamatojoties uz šajā izvērtējumā savāktajiem pierādījumiem, **projekti, kuriem piešķirts finansējums, atbilda ES politikas prioritātēm, apmierināja reālu vajadzību šajā jomā, bija balstīti uz vispāratzītām metodikām un jau iepriekš izveidotām spēcīgām partnerībām, tiem bija spēcīga ES dimensija un tie piedāvāja ES pievienoto vērtību[23], kā arī bija plānoti reālistiski un ilgtspējīgi rezultāti**[24]. Visas aptaujātās ieinteresētās personas bija vienisprātis, ka atkārtotas piešķiršanas mehānismi gan Savienības vērtību, gan *Daphne* jomās risināja svarīgas vajadzības pilsoniskās sabiedrības sektorā. Tajā pašā laikā savāktie pierādījumi arī liecināja, ka **joprojām nav apmierināta vajadzība palielināt ES**

[22] Proti, veicināt starptautisko sadarbību visā ES, izveidot tīklus īpašās tematiskās jomās un apmainīties ar paraugpraksi ar līdzīgi domājošām organizācijām.

[23] Aptaujātie un intervētie atbalsta saņēmēji uzskatīja, ka programmas ES dimensija ir būtiska priekšrocība un motivējošs faktors, lai viņi pieteiktos darba veikšanai vairākās ES dalībvalstīs. Dažkārt darbs visā Eiropā un ES stratēģiju veicināšana un īstenošana bija iespējama tikai ar PVTV programmas finansējumu.

[24] Pirmā piešķirtā dotācija bieži vien bija atspēriena punkts turpmākai metodikas un pieeju izstrādei turpmākam(-iem) projektam(-iem), un palīdzēja nostiprināt organizāciju tīklus.

finansējumu, kas paredzēts vērtībām, tiesībām un pilsonībai. Šīm kritiskajām jomām piešķirto resursu trūkums var ierobežot spēju sasniegt PVTV mērķus.

Ārējiem faktoriem, piemēram, Covid-19, Krievijas agresijas karam pret Ukrainu, *Brexit*[25] un konkrētiem valstu apstākļiem, ir bijusi ierobežota ietekme uz programmu kopumā. Lai gan Covid-19 dēļ aizkavējās dažu projektu īstenošana, nešķiet, ka tas būtu ietekmējis PVTV programmu kā tādu. Turklāt Covid-19 un Krievijas agresijas karš pret Ukrainu ir atspoguļots 2021.–2022. gada un 2023.–2025. gada darba programmās[26], tādējādi saglabājot programmas aktualitāti.

Programmas atpazīstamība galvenokārt ir atkarīga no PVTV valstu kontaktpunktiem (VKP) un informatīviem tīmekļseminmāriem. Informācija tiek kopīgota arī vairākos citos kanālos[27], kuros uzrunā potenciālos pieteikuma iesniedzējus visā ES. **Šķiet, ka programma ir diezgan labi zināma ES dalībvalstīs, bet galvenokārt lielākās organizācijās ar starptautiskiem tīkliem vai lielākajās pilsētās.** Tika plaši novērtēti VKP centieni palielināt programmas atpazīstamību un ieinteresēto personu iesaisti; tomēr pierādījumos tika uzsvērts, ka ir iespējams uzlabot informētību par PVTV programmu, jo īpaši ārpus tās tiešo mērķgrupu loka.

Programma **aptver visas ES dalībvalstis un vairākas trešās valstis**, kas izvēlējās brīvprātīgi piedalīties programmā. **PVTV programmas ģeogrāfiskais līdzsvars arī ir uzlabojies**, un Austrumeiropā īstenoto projektu īpatsvars ir lielāks nekā iepriekšējās programmās[28].

PVTV programmā ir stingra apņemšanās integrēt dzimumu līdztiesību un veicināt iekļaujošāku un taisnīgāku pieeju tās darbībām. Lai nodrošinātu efektīvu īstenošanu, kā arī pamatojoties uz praksi, kas jau uzsākta iepriekšējo programmu ietvaros, programmā dzimumu līdztiesība ir integrēta tās uzaicinājumos iesniegt priekšlikumus un novērtēšanas metodikā[2930]. Turklāt katrs projekts, ko finansē ar dotācijām, arī tiek novērtēts, pamatojoties uz tā ieguldījumu dzimumu līdztiesībā. Tomēr, neraugoties uz ievērojamajiem centieniem apmācības un konsultāciju jomā, ievērojams skaits atbalsta saņēmēju joprojām uzskatīja, ka dzimumu līdztiesības iekļaušana ir problemātiska. Salīdzinot dzimumu rādītājus[31] PVTV programmā un līdzvērtīgās ES finansējuma programmās[32], ir redzams, ka PVTV programmai ir vislielākā finansējuma daļa, kas paredzēta projektiem, kuru konkrētais mērķis ir veicināt un sekmēt dzimumu līdztiesību, kas atbilst programmas mērķiem. **Laikposmā no 2021. līdz 2023. gadam katrs ceturtais PVTV finansējuma *euro* no dotācijām ievērojami veicināja dzimumu līdztiesību**; turklāt aptuveni puse no visām dotācijām tika piešķirtas projektiem, kas bija cieši saistīti ar dzimumu līdztiesības veicināšanu[33].

---

[25] Vairāki intervētie respondenti pauda nožēlu par to, ka Apvienotā Karaliste ir izvēlējusies neapspriest dalību PVTV programmā.

[26] Krievijas agresijas karš pret Ukrainu tika uzsvērts PVTV 2023.–2025. gada darba programmā, jo īpaši uzaicinājumos iesniegt priekšlikumus par Eiropas vēsturisko notikumu atceri (t. i., atzīmējot vēsturisko izkropļojumu un revizionisma radīto problēmu), bērnu tiesībām (t. i., garīgo veselību) un ar dzimumu saistītu vardarbību un vardarbību pret bērniem (t. i., atbalstu kara noziegumos cietušajiem). Uzsvaru uz "solidaritāti" 3. sadaļā (pilsoņu iesaistīšanās un līdzdalība) arī var uzskatīt par reakciju gan uz Krievijas agresijas karu pret Ukrainu, gan uz Covid-19.

[27] Piemēram, JUST ĢD informatīvais biļetens, kuru sāka publicēt 2019. gadā, ES Finansējuma un iepirkumu portāls, informatīvās sesijas par uzaicinājumiem iesniegt priekšlikumus u. c.

[28] Ņemot vērā šos konstatējumus, nešķiet, ka VKP trūkums Beļģijā, Bulgārijā, Īrijā, Maltā, Ungārijā un Polijā 2021.–2023. gadā būtu ietekmējis ģeogrāfisko līdzsvaru, ņemot vērā to, ka pastāv citi informācijas kanāli, kas bija vērsti uz potenciālajiem pieteikuma iesniedzējiem.

[29] Pieteikumu iesniedzējiem jāparāda, kā projektu īstenošanas laikā viņi ievēros un uzraudzīs dzimumu līdztiesību, un eksperti, kas nolīgti priekšlikumu izvērtēšanas atbalstam, tiek apmācīti sekot līdzi izdevumiem, kas saistīti ar dzimumu līdztiesību, kas ir daļa no Komisijas darba, kura mērķis ir integrēt dzimumu līdztiesību ES budžetā. Šī pieeja ir veicinājusi ekspertu spēju veidošanu un uzlabojusi datu, arī pa dzimumiem sadalītu datu, vākšanu.

[30] Informatīvajās sesijās un jautājumu un atbilžu dokumentos ir sniegti norādījumi par to, kā priekšlikumos iekļaut dzimumperspektīvu.

[31] Dzimumu līdztiesības novērtēšanas punkti tiek piešķirti projektu priekšlikumiem, kas ir daļa no Komisijas darba, kura mērķis ir integrēt dzimumu līdztiesību ES budžetā.

[32] Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonds (*AMIF*), programma "Radošā Eiropa", Eiropas Sociālais fonds Plus (ESF+), *Erasmus+*, "Apvārsnis Eiropa", programma "Tiesiskums", programma *LIFE*.

[33] Laikā no 2021. līdz 2023. gadam aptuveni 23 % no PVTV finansējuma, kas tika piešķirts dotāciju veidā, saņēma divus punktus, pamatojoties uz Eiropas Komisijas pieņemto dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanas metodiku, savukārt 53 % finansējuma saņēma vienu punktu. Metodikas pamatā ir četru punktu vērtēšanas sistēma. Divi punkti atbilst intervences pasākumiem, kuru galvenais mērķis ir uzlabot dzimumu līdztiesību. Viens punkts atbilst intervences pasākumiem, kuros dzimumu līdztiesība ir svarīgs un apzināts mērķis, bet ne galvenais šo pasākumu iemesls. Datu avots: Eiropas Komisijas budžeta izpildes dati.

2.2. Lietderība

Programma "Tiesības, vienlīdzība un pilsonība"

Ar TVP regulu laikposmam no 2014. līdz 2020. gadam ir paredzēts budžets 439 476 000 EUR apmērā, un ikgadējās summas ir noteiktas darba programmās. Līdz 2024. gada augustam 91 % no atvēlētajiem budžeta līdzekļiem bija izlietoti dotācijām un iepirkumiem[34]. Neraugoties uz Covid-19 pandēmiju, atbalsta saņēmēji apstiprināja, ka finansējums tiem tika piešķirts tā, kā plānots, lai gan pandēmija joprojām bija visbiežāk minētais faktors, kas ietekmēja izdevumus. No vienas puses, tā samazināja ceļa un uzturēšanās izdevumu budžetu, bet, no otras puses, dažkārt palielināja projektu iekšējās izmaksas, piemēram, tāpēc, ka tika piešķirti (bezizmaksu) projektu pagarinājumi vai radās neplānotas izmaksas, kas saistītas ar pāreju uz tiešsaistes semināriem un raidierakstiem.

Lielākā daļa atbalsta saņēmēju bija apmierināti ar informācijas par uzaicinājumiem sniegšanas savlaicīgumu, atbilstības kritērijiem, atlases procesu un saņemtajām atsauksmēm. Par e-dotāciju portāla ieviešanu 2016. gadā bija pretrunīgas atsauksmes: daži atzinīgi novērtēja lietošanas vieglumu, bet citi saskārās ar tehniskām grūtībām. Pašreizējais izvērtējums apstiprināja *ex post* izvērtējuma pirmās daļas rezultātus – mazām organizācijām, piemēram, pilsoniskās sabiedrības un vietējām organizācijām, bija grūtības nodrošināt nepieciešamo 20 % līdzfinansējuma līmeni. Ieinteresētās personas uzskatīja, ka gan piemērošana, gan ziņošana ir apgrūtinoša[35]. Ieinteresētās personas ierosināja pāriet uz pieeju, kas vairāk vērsta uz rezultātiem un kuru tikmēr ieviesa PVTV programmas ietvaros, izmantojot vienreizēju finansējumu. Turklāt PVTV programmā ir samazināts arī to ikgadējo mērķuzdevumu skaits, kurus atbalsta saņēmēji uzskata par pārmāk grūti sasniedzamiem.

Neraugoties uz uzsvērto administratīvo slogu, ko rada pieteikšanās un ziņošanas process, **ieguvumi no TVP programmas nepārprotami atsvēra izmaksas atbalsta saņēmējiem**. Ir ne tikai interese turpināt pieteikties finansējumam, bet arī daudziem atkārtotiem pretendentiem **programma novērsa reālu finansējuma trūkumu, nodrošinot neatkarīgu finansējumu, un daudzos gadījumos neviens cits finansējums nebūtu varējis aptvert finansētās tēmas un darbību veidus**.

Programma "Eiropa pilsoņiem"

Regulā (ES) Nr. 390/2014 ir noteikts, ka EP programmas budžets ir 185 468 000 EUR. Īstenošanas periodā budžets tika palielināts divas reizes: 2014. gadā par 2,25 miljoniem EUR un 2020. gadā par 6,9 miljoniem EUR. Izņemot 2014. un 2020. gadu, programmas izdevumi gadu gaitā saglabājās stabili un atbilda attiecīgajās darba programmās iekļautajiem plāniem.

Apstiprināto priekšlikumu procentuālā attiecība bija ļoti atšķirīga[36], un bija ļoti daudz kvalitatīvu priekšlikumu, kurus nevarēja finansēt. **EP programmas ieguvumi atsvēra atbalsta saņēmēju izmaksas**, un lielākā daļa atbalsta saņēmēju sekmīgi izmantoja tiem piešķirto finansējumu; tie, kuriem bija grūtības apgūt līdzekļus, to darīja ārkārtas apstākļu dēļ, kas radās Covid-19 pandēmijas laikā. Gandrīz visi aptaujātie EP programmas atbalsta saņēmēji uzskatīja, ka pieteikšanās process ir skaidrs, pieejams, vienkāršs un viegli saprotams. Tomēr ir svarīgi atzīmēt, ka programmā jau izmantoja fiksētas summas finansējumu, kad tā nebalstījās uz e-dotāciju sistēmu (kā tas bija TVP programmā, sākot no 2016. gada). Dažiem EP

[34] Tā kā joprojām nav veikti maksājumi par vairākām dotācijām, kuru termiņš beidzās 2024. gadā, šī procentuālā daļa, visticamāk, palielināsies.
[35] Dažas no saņemtajām atsauksmēm attiecās uz nevajadzīgas ziņošanas atkārtošanos un ziņošanas prasību izmaiņām īstenošanas periodā.
[36] Sākot no tikai 6 % pilsoniskās sabiedrības projektu līdz 30 % priekšlikumu pašvaldību sadraudzības pirmajā posmā.

programmas atbalsta saņēmējiem pāreja uz e-dotāciju sistēmu, iespējams, ir radījusi problēmas, kas tiem lika domāt, ka iepriekšējās procedūras bija vienkāršākas.

Vienkāršojumi, kas tika veikti secīgās programmas versijās, uzlaboja pieejamību visu veidu un izmēru PSO. Vienreizēju maksājumu un vienības izmaksu izmantošana bija sekmīgs programmas elements.

Lai gan dažām mazākām vai vietējām pilsoniskās sabiedrības organizācijām prasība par līdzfinansējumu radīja sarežģījumus, tā tika pieņemta kā nepieciešama un papildu līdzekļu piesaistīšanu veicinoša. Lielākā daļa atbalsta saņēmēju nesaskārās ar īpašām grūtībām, piesaistot papildu līdzekļus. Avansa maksājuma palielinājums no 40 % līdz 50 % 2019. gadā un līdz 60 % 2020. gadā vēl vairāk atviegloja mazāku organizāciju piekļuvi programmai.

Programmas finansējums deva vērtīgus rezultātus, kas veicināja tās mērķu un plašāku ES politikas mērķu un prioritāšu sasniegšanu. Tomēr izvērtējumā tika konstatēti daži gadījumi, kad administratīvo slogu būtu bijis iespējams vēl vairāk samazināt, piemēram, sniedzot vairāk norādījumu.

Saziņa starp Komisiju un atbalsta saņēmējiem bija atklāta un skaidra. Atlases process kopumā tika uzskatīts par taisnīgu un pārredzamu, un tika norādīts, ka Komisija sniedza pienācīgu atgriezenisko saiti par rezultātiem. **Kopumā tika uzskatīts, ka ziņošanas prasības ir skaidras, viegli saprotamas un vienkāršas**, lai gan mazāk pieredzējušas saņēmējorganizācijas būtu atzinīgi novērtējušas plašākus norādījumus un apmācību par ziņošanas prasībām un veidlapām. Pilsoniskā dialoga grupa, kas ir īpaša EP programmas iezīme, sniedza nozīmīgu ieguldījumu.

Programma "Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības"

Efektivitātes kritērija analīze apstiprināja, ka **līdz šim PVTV programmas ieguvumi pārsniedz izmaksas**, kas atbalsta saņēmējiem radušās viņu dalības dēļ.

Galvenie ieguvumi no finansējuma bija tieši saistīti ar projektiem (t. i., **spēja īstenot vēlamo pieeju**), kā arī ar **lielāku tīklu veidošanu un sadarbību ar partneriem citās valstīs** un **ar organizācijas labāku atpazīstamību un atzīšanu**, jo tā bija saņēmusi ES finansējumu. Tika atzīts, ka svarīgs finansējuma ieguvums ir arī iespēja **izmēģināt inovatīvas pieejas sabiedrības problēmu risināšanai**, iesaistot jauna veida ieinteresētās personas un sniedzot labumu to mērķgrupām, vairāk attīstot spējas. Tomēr dzīves dārdzības krīze nozīmēja, ka ievērojami samazinājās ieguvumi no finansējuma, un daudziem atbalsta saņēmējiem bija grūtības saglabāt plānoto projekta budžetu, bet dažos gadījumos bija jāpielāgo plānoto darbību klāsts.

Galvenie rezultāti, ko radīja jaunie īstenošanas elementi[37]**, kurus Komisija ieviesa PVTV programmas ietvaros, ir uzlabojuši paredzamību, samazinājuši birokrātiju, pastiprinājuši programmu uzraudzību**[38] **un iesaistījuši vairāk vietējo un mazāku organizāciju**, izmantojot atkārtotas piešķiršanas mehānismus[39]. Viens izņēmums no šīs vispārējās vienkāršošanas un birokrātijas samazināšanas ir vienības izmaksas. Šķiet, ka to ieviešana Komisijas korporatīvajā līmenī ir radījusi papildu sarežģījumus, jo īpaši tāpēc, ka tās neatspoguļo darbību faktiskās izmaksas un rada apgrūtinošus ceļošanas izmaksu ierobežojumus.

[37] Daudzgadu darba programmas, vienreizēji maksājumi, atkārtotas piešķiršanas mehānisms, programmas snieguma uzraudzības sistēma.
[38] Ir ieviesta programmas snieguma uzraudzības sistēma, un ir izveidoti īpaši datu vākšanas rīki rādītāju apkopošanai par rezultātiem un iznākumiem.
[39] Visas ieinteresētās personas, ar kurām notika apspriešanās saistībā ar izvērtēšanu, apstiprināja, ka atkārtotas piešķiršanas ieviešana trešām personām (t. i., finansiāls atbalsts trešām personām) ir palīdzējusi uzlabot ES finansējuma pieejamību mazām un vietējām organizācijām, izmantojot vienkāršotus pieteikšanās procesus, ko nodrošina "starpnieki".

Pieteikšanās process ir savlaicīgs, un **vajadzības gadījumā pieteikuma iesniedzēji saņem informāciju par uzaicinājumiem**. Projektu atbalsta saņēmējiem **programmas galvenās izmaksas ir saistītas ar personāla laiku un resursiem, kas vajadzīgi, lai ieguldītu pieteikšanās procesā**, un pastāv lielas atšķirības starp mazākām organizācijām, kuras uzskatīja, ka šīs izmaksas ir daudz augstākas, un lielākām organizācijām ar profesionālām piedāvājumu sagatavošanas grupām, kurām šīs izmaksas, šķiet, rada mazāk problēmu. Ir noteikts, **ka administratīvais slogs ir risks ļoti maziem projektiem** (piemēram, pašvaldību sadraudzībai), tai skaitā ar e-dotāciju sistēmas izmantošanu saistīto problēmu dēļ, kas var atturēt pieteikuma iesniedzējus no pieteikšanās, ja pieteikuma iesniegšanai nepieciešamie centieni ir lielāki nekā paredzamā salīdzinoši ierobežotā dotācijas summa.

Lai gan apmierinātība ar no Komisijas saņemtajām atsauksmēm par pieteikumiem bija liela, šķiet, ka ir iespējams uzlabot konsekvenci attiecībā uz detalizācijas pakāpi un precizēt, ko Komisija sagaida no pieteikumiem[40].

Attiecībā uz ziņošanas pieeju **tika veikti ievērojami uzlabojumi saistībā ar ziņošanas prasību skaidrību salīdzinājumā ar TVP programmu**. Piemēram, ziņošanas prasību samazināšana ir ļāvusi projektus vairāk orientēt uz rezultātiem.

Konstatētās ierobežotās nepilnības bija saistītas ar ziņošanas prasībām darbības dotāciju saņēmējiem[41]. **Arī budžeta grozījumu pieprasīšanas process tika uzsvērts kā apgrūtinošs**. Datu vākšana, izmantojot ES apsekojumu par tiesiskumu, tiesībām un vērtībām, kas ir viens no programmas uzraudzības instrumentiem, arī tika kritizēta par to, ka tā nav aktuāla mērķgrupām, kā arī par tās ilgumu un prasību vākt datus par līdztiesību[42].

Izvērtējumā arī konstatēts, ka **e-dotāciju sistēmas lietotājdraudzīguma** un tehnisku problēmu trūkums ir svarīgs faktors, kas ietekmē programmas efektivitāti[43].

Visbeidzot, nelielais informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) rīku skaits, par kuriem noslēgti līgumi un kuriem piešķirti līdzekļi, salīdzinājumā ar citiem finansēto darbību veidiem liecina, ka ir iespējams vēl labāk izmantot digitalizācijas iespējas projektu līmenī.

2.3. Saskaņotība

Programma "Tiesības, vienlīdzība un pilsonība"

Izvērtējumā tika apstiprināti *ex post* izvērtējuma pirmās daļas konstatējumi, ka **TVP programmas mērķi un intervences pasākumi ir saskanīgi ar plašāku ES politiku un prioritātēm**. To nodrošināja TVP plānošana, kurā konkrētas stratēģiskas norises un Komisijas prioritātes noteica uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus prioritātes. Programma finansēja darbības, kas bija vērstas uz novēršanu, aizsardzību un atbalstu cietušajiem, arī izpratnes veicināšanu sabiedrībā, speciālistu apmācību un to organizāciju un struktūru spēju veidošanu, kuras strādā ar šiem jautājumiem. Tā deva iespējas *LGBTIQ+* personām, atbalstīja naida noziegumos cietušos un veicināja viņu tiesību ievērošanu. Tika finansēti pasākumi, lai atbalstītu cilvēkus ar invaliditāti un veicinātu viņu tiesību ievērošanu, kā arī atbalstītu romus un veicinātu viņu iekļaušanu un tiesību ievērošanu. Programma finansēja arī darbības līdztiesības uzlabošanai, veidojot ekonomisko neatkarību, profesionālās un privātās dzīves apvienošanu un vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirību samazināšanu, kā arī darbības,

[40] Piemēram, pieteikuma iesniedzēji ierosināja palielināt skaidrību par izmantoto terminoloģiju un metodiku un ieviest konkrētākus piemērus un paraugpraksi, kas jāievēro.

[41] Ziņojumu iesniegšanas grafiks ne vienmēr atbilda atbalsta saņēmēju grāmatvedības uzskaites gadiem, kā rezultātā tika pieprasīti pagarinājumi. Tas bieži bija saistīts ar to, ka plānotajā ziņošanas laikā vajadzīgie dati vēl nebija pieejami, jo tie bija atkarīgi no atbalsta saņēmēju finanšu gada slēgšanas. Ziņošanas veidne tika izstrādāta arī uz projektiem balstītai ziņošanai, ko ne visu veidu atbalsta saņēmēji var uzskatīt par piemērotu.

[42] Aptauja tika pielāgota 2024. gada septembrī, pamatojoties uz iepriekšējām atsauksmēm no atbalsta saņēmējiem.

[43] Lai gan sistēma nesen tika pārskatīta, tās efektivitāti nevarēja novērtēt šā izvērtējuma ietvaros.

kuru mērķis ir izbeigt ar dzimumu saistītu vardarbību. Turklāt integrēta pieeja dzimumu līdztiesībai un dzimumu līdztiesības veicināšana tika arī iestrādāta programmā: tās bija jāintegrē un jāizvērtē visos finansētajos projektos, nodrošinot, ka dzimumu līdztiesība var būt daļa no darbību izstrādes, īstenošanas, uzraudzības un izvērtēšanas.

TVP programma arī palīdzēja īstenot jaunās Komisijas prioritātes[44], ko priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena noteica 2019.–2024. gadam.

TVP programma papildināja citus ES finansēšanas instrumentus[45]. Saskaņotība tika nodrošināta dažādos programmas dzīves cikla posmos – sākot no regulā noteiktajiem mērķiem, turpinot ar īstenošanu (gada darba programmas) un beidzot ar projekta uzsākšanu. Aptuveni trešdaļa TVP programmas atbalsta saņēmēju, ar kuriem notika apspriešanās saistībā ar šo izvērtējumu, paziņoja, ka ir saņēmuši finansējumu no citiem avotiem[46]. Atbalsta saņēmēji neziņoja par saskaņotības trūkumu vai pārklāšanos ar šiem finansējuma avotiem vai valsts, reģionālu vai vietēju fondu līdzekļiem.

Programma "Eiropa pilsoņiem"

EP programma bija saskaņota ar ES politiku un prioritātēm. Tāpat kā TVP programmas gadījumā izvērtējumā tika konstatēts, ka EP programma ir saskanīga ar Komisijas prioritātēm 2014.–2020. gadam, kā arī ir pierādījusi elastību, pielāgojoties jaunās Komisijas prioritātēm 2019.–2024. gadam. Programmas finansētajos projektos tika apskatīti tādi kritiski svarīgi jautājumi kā viltus ziņas, medijpratība un e-demokrātija. Daudzi projekti bija veltīti solidaritātei un sociālajai iekļaušanai un digitālo rīku izmantošanai, lai uzlabotu demokrātisko iesaisti un aizsargātu ES vērtības. Kopumā visu projektu mērķis bija veicināt spēcīgāku demokrātisko līdzdalību. Covid-19 pandēmijas laikā arvien lielāka digitalizācija vēl vairāk uzsvēra šo saskaņošanu. Gada darba programmās potenciālajiem atbalsta saņēmējiem konsekventi tika ieteikts aktīvi izmantot sociālos medijus, lai jo īpaši uzrunātu jaunākās paaudzes. Tas atmaksājās, par ko liecina lielais programmas dalībnieku skaits vecumā līdz 30 gadiem (t. i., gandrīz puse no lēstā tiešo dalībnieku skaita). Programma veicināja augšupējas darbības, kas sekmē galveno ES prioritāšu ievērošanu.

Programma atbalstīja Eiropas pilsoņu iniciatīvu (EPI) – unikālu transnacionālu instrumentu, kas dod ES pilsoņiem iespēju tieši iesaistīties likumdošanas procesā atbilstoši ES mērķim uzlabot līdzdalības demokrātiju. **Programma papildināja citas ES programmas**[47], atbalstot unikālas darbības, kas palielināja tās īpašo ieguldījumu ES mērķu sasniegšanā. Programmas iezīmes efektīvi veicināja tīklošanu un radīja jaunas sinerģijas iespējas. Tas bija īpaši vērtīgi, lai uzlabotu pārrobežu sadarbību, atvieglotu izglītības un kultūras apmaiņu, izmantojot citas programmas, piemēram, *Erasmus+*, un veicinātu divpusējas partnerības ar mērķorganizācijām. **Koncentrēšanās uz kultūras mantojumu un atceres pasākumiem, kas saskaņoti ar tādām iniciatīvām kā Eiropas Kultūras mantojuma gads (2018. g.), tādējādi uzsverot programmas lomu kopīgas Eiropas identitātes veicināšanā**.

Programma "Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības"

PVTV programmai ir unikāla niša ES politikā un finansējuma kopainā, jo tā novērš finansējuma trūkumus gadījumos, kad cits finansējums nav pieejams, ko apstiprināja atbalsta saņēmēji un sabiedriskās apspriešanas rezultāti. **PVTV programma piedāvā priekšrocības,**

[44] Eiropas Savienība, kas tiecas uz augstākiem mērķiem. Mana programma Eiropai. Politikas pamatnostādnes nākamajai Eiropas Komisijai (2019–2024).

[45] Piemēram, *Erasmus+*, programma "Tiesiskums", "Apvārsnis 2020", *AMIF*, ESF, "Radošā Eiropa" un Eiropas Reģionālās attīstības fonds.

[46] Piemēram, no Apvienoto Nāciju Organizācijas aģentūrām vai Višegradas fonda.

[47] Piemēram, *Erasmus+*, "Radošā Eiropa" un Eiropas Sociālais fonds. Sinerģija starp šīm programmām tika izmantota uz vietas, jo īpaši neregulāras, neformālas sadarbības veidā starp valstu struktūrām, piemēram, EP VKP, programmas "Radošā Eiropa" birojiem un *Erasmus+* valstu aģentūrām.

kādu nav citās programmās, piemēram, ES mēroga tvērums, visaptverošs tematu klāsts, iespēja nodrošināt neatkarīgus finansējuma avotus, uzsvars uz ES vērtībām, ievērojama apjoma dotācijas, darbības dotācijas un atkārtotas piešķiršanas mehānismi. Kopumā skaidri redzams, ka **PVTV programma aizpilda tādu finansējuma nišu vērtību un tiesību jomā, kas citādi lielā mērā paliktu neaizpildīta**.

Tomēr, tā kā finansējuma deficīts ir ievērojams, atbalsta saņēmēji izmanto arī citus finansējuma avotus, piemēram, Višegradas fondu, ja tas ir iespējams. Dažu konkrētu tematu gadījumā atbalsta saņēmēji cenšas papildināt PVTV programmas finansējumu ar finansējumu no citām ES programmām, piemēram, *Erasmus+* un "Apvārsnis Eiropa", vai ar valdības piešķirtu finansējumu (valsts, reģionālā un vietējā līmenī).

Saistībā ar iekšējo saskaņotību starp četrām programmu sadaļām īpašas problēmas nav radušās. Šķiet, ka atbalsta saņēmējiem nav iebildumu pret vienoto arhitektūru, kas ir aizstājusi iepriekšējās programmas, un viņi neuzskata, ka tematu sadalījums pa sadaļām būtu problemātisks. **Tika uzskatīts, ka PVTV programmas jaunā arhitektūra**, ar ko ES finansējumu vērtību, tiesību un pilsonības jomā iekļauj vienā programmā, **veicina saskaņotību un sinerģiju starp dažādām politikas prioritātēm, un tika konstatēts, ka tā ir veicinājusi visaptverošāku pieeju sabiedrības problēmu risināšanai un ES vērtību veicināšanai**.

Programmas īstenošana atbilst ES starptautiskajām saistībām un mērķiem, tai skaitā ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem. Uzaicinājumos iesniegt priekšlikumus sistemātiski tiek iekļautas savstarpējas atsauces uz starptautiskajām saistībām. ES budžeta rezultātu novērtēšana liecina, ka līdz šim zaļā budžeta plānošana horizontālajām zaļajām prioritātēm ir bijusi ierobežota, un tas ir saistīts arī ar programmas būtību, tomēr ir vairāki projekti ar klimata pārmaiņu dimensiju.

2.4. ES pievienotā vērtība

Programma "Tiesības, vienlīdzība un pilsonība"

Pierādījumi apstiprināja, ka **TVP programmas rezultātus varēja sasniegt tikai ar rīcību ES līmenī**. **Programma veicināja ES tiesību aktu konsekventu un saskaņotu īstenošanu un plašu sabiedrības informētību par tiesībām, kas no tiem izriet**. Kā izklāstīts iepriekš, viens no galvenajiem rezultātiem, par ko ziņoja atbalsta saņēmēji, bija zināšanu un informētības uzlabošanās.

TVP programma palīdzēja **veidot savstarpēju uzticēšanos starp dalībvalstīm un uzlabot pārrobežu sadarbību**, kā to skaidri apliecina 157 starpvalstu tīkli, kas izveidoti laikā no 2016. līdz 2020. gadam. Programma arī palīdzēja **sagatavot un izplatīt paraugpraksi** un **izveidot minimālus standartus, praktiskus rīkus un risinājumus, kas risina pārrobežu vai ES mēroga problēmas**. Šo darbību tiešos rezultātus turpināja izmantot arī pēc projektu beigām.

Nodrošinot neatkarīgu finansējumu, programma ļāva risināt jutīgus jautājumus, kas netiktu finansēti valsts līmenī. Gandrīz visi aptaujātie atbalsta saņēmēji apstiprināja, ka, **ja programma netiktu turpināta, būtu maz ticams, ka valstu valdības novērstu šo finansējuma trūkumu**. Programma palielināja daudzu nozīmīgu pilsoniskās sabiedrības dalībnieku un cilvēktiesību organizāciju spējas. Vairāki darbības dotāciju saņēmēji uzsvēra, ka TVP finansējums ir bijis būtisks viņu organizācijai un ka citādi tie nebūtu varējuši turpināt darbību.

Programma "Eiropa pilsoņiem"

Iespējams, ka EP programmas apzinātā ietekme nebūtu sasniegta bez programmas īpašā ES līmeņa atbalsta. Daudziem atbalsta saņēmējiem būtu bijis grūti īstenot līdzīga mēroga projektus vai projektus ar tādu pašu ietekmi.

Programma jo īpaši reaģēja uz PSO problēmām, kas saistītas ar finansējuma trūkumu tām darba jomām, kuras ir kritiski svarīgas Eiropas pilsonībai. **Programma bija ļoti svarīga pasākumiem, kuriem nepieciešama pārrobežu sadarbība un plašāka Eiropas perspektīva, jo neviena līdzīga valsts vai reģionāla shēma nevarēja atbilst programmu darbības jomai un mērogam.** Programma finansēja pasākumus, kuros piedalījās pilsoņi un organizācijas no vairākām iesaistītajām valstīm, veicinot Eiropas identitātes un piederības sajūtu. Tāpēc tā turpināja novērst finansējuma trūkumu, kas citādi būtu pastāvējis, un radīja vienlīdzīgus konkurences apstākļus, kas visām organizācijām, izņemot dažas mazākas organizācijas, nodrošināja vienlīdzīgu piekļuvi programmai.

Šie rezultāti bija aprēķināmi, ņemot vērā to projektu skaitu, kas aptver vairākas valstis, un sasniegto pārrobežu sadarbības mērogu. Programmas spējai pārvarēt valstu atšķirības un veicināt saskaņotu Eiropas pieeju bija liela nozīme dažādus akūtu jautājumu risināšanā valstu līmenī. Programmas līmenī 70 % projektu bija transnacionāla partnerība. Veicinot pārrobežu partnerības un paraugprakses apmaiņu, programma ļāva visu lielumu PSO iesaistīties iekļaujošākos un efektīvākos pasākumos. Šim atbalstam bija izšķiroša nozīme, lai uzlabotu organizāciju spēju darboties plašākā mērogā vai ārpus to parastās pilnvaru jomas. Lai gan lielākā daļa atbalsta saņēmēju ne vienmēr uzskatīja, ka EP finansējums ir kritiski svarīgs, tomēr tas palīdzēja tiem sasniegt vairāk, nekā viņi būtu varējuši sasniegt bez šī finansējuma. Programma ļāva organizācijām īstenot konkrētus projektus un sasniegt plašāku auditoriju, jo īpaši jomās, kurās valsts vai reģionālā finansējuma iespējas ir bijušas ierobežotas. Dažos gadījumos finansējums bija būtisks to organizāciju izdzīvošanai, kuras darbojās sarežģītā finansēšanas vidē.

Programma "Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības"

Tā kā daudzās ES dalībvalstīs nav publisko līdzekļu PVTV programmas tematiskajās jomās, **PVTV finansējums joprojām ir nozīmīgs ieguldījums pilsoniskās sabiedrības darbā šajās jomās**. Programma rada pievienoto vērtību papildus tai, ko rada dalībvalstis, rīkojoties atsevišķi.

Lielākā daļa aptaujāto ieinteresēto personu uzskatīja, ka publiskais finansējums transnacionāliem projektiem, kas risina tiesību un sabiedrības problēmas dalībvalstīs, ir minimāls vai neeksistējošs. Daudzas PSO saskārās arī ar grūtībām saņemt valsts līdzekļus līdztiesības un nediskriminācijas, kā arī vardarbības pret sievietēm apkarošanas jomā. Šajā kontekstā **iespēja saņemt tiešu finansējumu no Komisijas tika izcelta kā būtisks ieguldījums taisnīguma un neatkarības nodrošināšanā.**

Savāktie pierādījumi liecina, ka, ja nebūtu PVTV programmas, visticamāk, varētu novērot negatīvu ietekmi, iespējams, ietekmējot jau tā sarūkošo pilsonisko telpu visā ES un ievērojami palēninot progresu virzībā uz dzimumu līdztiesību un līdztiesību kopumā. Ieinteresēto personu atsauksmes arī apstiprināja, ka PVTV finansējuma pārtraukšana veicinātu turpmāku Eiropas pilsonības sajūtas un identitātes mazināšanos, vairāk šķēršļu personām ar invaliditāti, vardarbības pret bērniem pieaugumu, ekstrēmisma un radikālisma pieaugumu un vēl lielāku sašķeltību.

2.5. Aktualitāte

Programma "Tiesības, vienlīdzība un pilsonība"

TVP programma joprojām bija aktuāla, jo tā efektīvi apmierināja gan esošās, gan jaunās vajadzības ES, arī pastāvīgās sabiedrības problēmas, piemēram, *LGBTIQ*+ personu, romu, personu ar invaliditāti un vecāka gadagājuma cilvēku diskrimināciju. Programmas darba centrā bija arī tādas problēmas kā naida noziegumi, naida runa un vardarbība pret

sievietēm un bērniem, kas radušās konkrētos kontekstos, piemēram, tiešsaistes vidē un Covid-19 pandēmijas laikā.

Progresa temps[48], kas panākts, lai īstenotu pilnīgu līdztiesību un pamattiesības visā ES, nozīmē, ka programmas mērķi joprojām ir aktuāli, savukārt augstais pieteikumu īpatsvars dažādu konkrētu mērķu īstenošanai apstiprināja lielo pieprasījumu pēc atbalsta. Elastīga plānošana nodrošināja, ka TVP programma varēja reaģēt uz dinamisko sociālpolitisko vidi ES un joprojām atbilst ieinteresēto personu un iedzīvotāju mainīgajām vajadzībām.

Covid-19 pandēmijas dēļ programmai bija jābūt elastīgai attiecībā uz procedūrām, termiņiem un darbībām. Atbalsta saņēmēji ļoti pozitīvi vērtēja to, kā tika risinātas saistītās problēmas un nodrošināts projekta progress. Atbalsta saņēmēji uzskatīja, ka programma reaģē arī uz politiskiem faktoriem un mazākā mērā uz ekonomiskiem faktoriem. Runājot par izaicinājumiem, kā būtiskas problēmas tika atzīmēta inflācija un atbilstības kritēriju ierobežojumi, jo īpaši attiecībā uz trešām valstīm.

TVP programma efektīvi uzrunāja marginalizētas un neaizsargātas grupas, piemēram, vardarbības upurus, etniskās minoritātes un bērnus, atbilstoši kritiski svarīgajām problēmām, ar kurām saskaras ES sabiedrība. **Programma pierādīja, ka tā ir ļoti būtiska tās atbalsta saņēmējiem, jo finansējums atbilda to stratēģiskajiem mērķiem, izvairoties no nesamērīgiem pielāgojumiem to darbībām.** Koncentrēšanās uz spēju veidošanu, zināšanu apmaiņu un strukturālo atbalstu efektīvi apmierināja atbalsta saņēmēju prasības[49]. Programma arī palīdzēja tīkliem attīstīties un nostiprināties, kam bija izšķiroša nozīme, lai paplašinātu darbību ietekmi un veicinātu starptautisko sadarbību.

Daži atbalsta saņēmēji ierosināja šādas uzlabojumu jomas: pievērst lielāku uzmanību intersekcionalitātei dzimumu līdztiesības un sociālās iekļaušanas jautājumu risināšanā; pievērst lielāku uzmanību jaunām problēmām, piemēram, dezinformācijai, garīgajai veselībai un pirmsskolas posma attīstībai, un trešo valstu iekļaušanai labākas starptautiskās sadarbības nolūkā.

Programma "Eiropa pilsoņiem"

Saskaņošana ar plašākiem ES politikas mērķiem un prioritātēm un Eiropas identitātes apziņas veicināšana, kas tika panākta ar EP programmas palīdzību, joprojām ir aktuāli mērķi. Atbalstot EPI, programma uzlaboja demokrātisko dzīvi, ļaujot iedzīvotājiem ietekmēt ES politiku. Komisijas centieni palielināt informētību un uzlabot EPI pieejamību parādīja, kā praktiski dot iespējas pilsoņiem. Programma arī veicināja pilsonisko līdzdalību, izmantojot vietēja līmeņa iniciatīvas, veicinot piederības sajūtu un savstarpēju sapratni eiropiešu vidū un nodrošinot platformas jēgpilnam dialogam un rīcībai saistībā ar kopīgiem jautājumiem. Pašvaldību sadraudzības pasākumi veicināja pārrobežu mijiedarbību un kultūras apmaiņu, sekmējot Eiropas identitāti un pastāvīgu dialogu par integrāciju un kopīgām vērtībām, savukārt projekti par Eiropas vēsturisko notikumu atceri veicināja kopīgu izpratni par Eiropas vēsturi.

EP programma tās atbalsta galasaņēmējiem bija būtiska un galvenokārt pievērsās vajadzībām un mērķgrupām tematiskajās jomās, kas joprojām pašlaik ir aktuālas. Programmas struktūra atbalstīja plašu iniciatīvu klāstu atbilstoši PSO vajadzībām un prioritātēm, ļaujot tām elastīgi pielāgot projektus konkrētām tematiskajām jomām.

[48] Piemēram, Eirobarometra speciālaptauja Nr. 535 atklāja, ka diskriminācija joprojām ir plaši izplatīta – 42 % respondentu piekrita apgalvojumam, ka diskriminācija pastāv reliģijas vai pārliecības dēļ, 45 % – vecuma dēļ, 49 % – invaliditātes dēļ un 54 % – seksuālās orientācijas dēļ. Skatīt: https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2972. Šajā kontekstā jānorāda, ka ES tiesību akti uz šiem iemesliem attiecas tikai noteiktās dzīves jomās.

[49] Piemēram, daudzi darbības dotāciju saņēmēji norādīja, ka spēju veidošanas centieni atbalsta to organizatorisko attīstību un ilgtermiņa ilgtspēju. Daudzi atbalsta saņēmēji arī uzsvēra, ka finansējums tiem ļāva īstenot projektus, kurus tie citādi nebūtu spējuši īstenot. Šis finansējums bieži kļuva par pamatu turpmākai projektu izstrādei un metodiskajai attīstībai.

Tas, ka atbalsta saņēmēji galvenokārt pievērsās iedzīvotāju iesaistei un līdzdalībai, izcēla programmas nozīmi, ņemot vērā tās uzsvaru uz iedzīvotājiem. Svarīgs mērķis bija arī PSO, kas atspoguļoja programmas apņemšanos veicināt atklātu dialogu un sadarbību, kam ir izšķiroša nozīme ES politikas mērķu sasniegšanā. Publiskā sektora iestādes tika mērķtiecīgi iesaistītas interešu aizstāvībā, palielinot programmas nozīmi, veicinot efektīvu dialogu starp pilsonisko sabiedrību un lēmumu pieņēmējiem. Neaizsargātu grupu iekļaušana arī pierādīja programmas apņēmību novērst nevienlīdzību un iekļaut marginalizētas grupas demokrātiskajā procesā.

Atbalsta saņēmēji bija vienisprātis, ka programmas prioritātes ir labi saskaņotas ar lielākajām dalībvalstu vajadzībām saistībā ar pilsonisko līdzdalību un atceri. Ievērojama daļa sabiedriskās apspriešanas respondentu arī uzskatīja, ka programmas mērķi joprojām atbilst pašreizējām problēmām un vajadzībām viņu dalībvalstīs. Programmas finansēto projektu turpināšana vēl vairāk uzsvēra tās nozīmi, jo ievērojama daļa saņēmēju saņēma finansējumu projektiem, kuru pamatā bija iepriekšējās iniciatīvas un iepriekšējie rezultāti. Tas liecina, ka programmas atbalsts atbilda iepriekšējām vajadzībām un prioritātēm, nodrošinot, ka finansējums laika gaitā joprojām palika aktuāls.

Programma "Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības"

PVTV programma joprojām ir aktuāla, ņemot vērā tās mērķus, kas noteikti Regulā (ES) 2021/692[50]. Šā izvērtējuma vajadzībām savāktie pierādījumi apstiprina ietekmes novērtējumā konstatētos trūkumus. ES saskaras ar būtiskām problēmām, kas saistītas ar līdztiesību, tiesībām un demokrātiju. Neraugoties uz progresu dažās jomās, daudzi ES pilsoņi joprojām saskaras ar diskrimināciju, vardarbību un nevienlīdzību. Covid-19 pandēmija un Krievijas agresijas karš pret Ukrainu ir pastiprinājuši šīs problēmas, jo īpaši ietekmējot neaizsargātas grupas, piemēram, bērnus, cilvēkus ar invaliditāti un sievietes. Kopumā šīs problēmas izceļ nepieciešamību pastiprināt centienus, lai veicinātu līdztiesību, tiesības un demokrātiju ES, tai skaitā lielāku atbalstu pilsoniskajai sabiedrībai un izpratnes veicināšanas iniciatīvām.

Pierādījumi liecina par **ļoti izteiktu saskaņotību starp mērķa ieinteresēto personu, arī PSO, vajadzībām un programmas ietvaros finansētajām darbībām**, tādējādi veicinot ES spēju reaģēt uz iepriekš minētajām problēmām. Tas ne tikai tieši ņem vērā atbalsta saņēmēju organizāciju uzdevumus un stratēģijas, bet arī ļauj tām sasniegt jaunas mērķgrupas. Tika apsvērta arī ES mēroga dimensija, lai reaģētu uz PSO vēlmēm un nepieciešamību īstenot projektus, kuros iesaistītas vairākas valstis, lai palielinātu mācīšanos un ietekmi.

Atbalsta saņēmēji uzsvēra, ka PVTV finansējums, kā arī iepriekšējo programmu finansējums ir palīdzējis īstenot galvenās prioritātes un iniciatīvas, kas bija būtiskas viņu organizāciju izaugsmei un ilgtspējai. Finansējums tiem ļāva īstenot projektus, kurus tie citādi nebūtu varējuši īstenot, un šie projekti bieži vien radīja pamatu turpmākam projekta darbam[51].

2021.–2023. gadā publicēto uzaicinājumu tematiskais uzsvars[52] bija būtisks lielākajai daļai ieinteresēto personu, ar kurām notika apspriešanās saistībā ar šo izvērtēšanu – tā ir viena no programmas galvenajām priekšrocībām. Tomēr joprojām pastāv dažas nepilnības, galvenokārt attiecībā uz tādu tematu plašāku iekļaušanu, kas saistīti ar klimata pārmaiņām un enerģētiku, intersekcionalitāti, pakalpojumu sniegšanu, dezinformāciju, kara noziegumiem un atbalstu cietušajiem. Programma bija aktuāla arī tās galīgajiem atbalsta saņēmējiem, jo "pilsoņi" ir visbiežāk identificētā grupa to personu starpā, kas no tās guva labumu.

[50] Regulas (ES) 2021/692 (2021. gada 28. aprīlis) 2. pants.
[51] Pieeju un materiālu ziņā.
[52] Tie ietvēra, piemēram, tādus tematus kā spēju veidošana un informētība par ES Pamattiesību hartu; cīņa pret jebkāda veida neiecietību, rasismu, ksenofobiju un diskrimināciju; sieviešu un vīriešu vienlīdzīga līdzdalība un pārstāvība politisko un ekonomisko lēmumu pieņemšanā un dzimumu stereotipu apkarošana; demokrātiskas līdzdalības veicināšana, apspriežot Eiropas nākotni, un daudzus citus.

Programma jau ir apliecinājusi savu elastību, pielāgojoties mainīgajām vajadzībām gan attiecībā uz procesiem un procedūrām reaģēšanai uz Covid-19 sabiedrības veselības ierobežojumiem un Krievijas agresijas kara pret Ukrainu sekām, gan tematiski.

Joprojām ir iespējams vēl vairāk izmantot iespējas, ko sniedz digitalizācija. Programmas pieeja attīstījās tā, lai tā atbilstu digitalizācijas tempam, kas ir iekļauts finansējuma nodrošināšanas plašajās definīcijās. Tomēr šķiet, ka šie aspekti vēl nav radījuši interesi vai spēju reaģēt uz piedāvātajām iespējām, jo līdz šim ir finansēts tikai neliels skaits IKT rīku.

3. Secinājumi un gūtās atziņas

3.1. Secinājumi

Kopumā **EP un TVP programmu mērķi ir sasniegti, savukārt PVTV programma arī sekmīgi virzās uz savu mērķu sasniegšanu**. PVTV programmas mērķi joprojām ir ļoti aktuāli. Pamatojoties uz šā izvērtējuma konstatējumiem, nav iemesla turpmāk neizmantot PVTV sadaļu vispārīgos un konkrētos mērķus vai mainīt mērķus, pieeju sadaļām vai pārdalīt tematus starp sadaļām.

EP un TVP programmas atbalstīja projektus, kas deva rezultātus ar ilgtermiņa ietekmes potenciālu[53]. Ievērojams skaits atbalsta saņēmēju abās programmās arī regulāri saņēma darbības dotācijas PVTV programmas ietvaros.

Laikā no 2021. līdz 2023. gadam **PVTV programma iesaistīja 3033 PSO** atbalsta un spēju veidošanas pasākumos visās dalībvalstīs. Kopumā **paredzams, ka projektos, kuriem finansējums piešķirts 2021.–2023. gadā, iesaistīsies vismaz 44 miljoni cilvēku. Projekti veicina programmas rezultātu sasniegšanu ilgtspējīgā veidā.** Lai gan vidusposmā ir pāragri pieņemt galīgos lēmumus par programmas panākumiem un ietekmi, augstais konkurences līmenis, projektu ievērojamā nepārtrauktība un ciešā saskaņotība starp uzaicinājuma dokumentiem un ES prioritātēm liecina par to, ka projekti sniedz ilgtspējīgu ieguldījumu programmas mērķu sasniegšanā.

Ļoti augstais kvalitatīvu projektu īpatsvars veicina politikas mērķu sasniegšanu. Tomēr **pastāv finansējuma trūkums līdztiesības, tiesību un dzimumu līdztiesības sadaļās, kā arī vardarbības pret sievietēm un bērniem apkarošanas jomā, un tas var ierobežot spēju sasniegt šo PVTV sadaļu mērķus**.

Lai gan iepriekšējās programmas jau aptvēra visas dalībvalstis, **ģeogrāfiskais līdzsvars PVTV programmas ietvaros ir uzlabojies**, palielinot projektu īpatsvaru Austrumeiropā. **VKP un pakalpojumi, ko tie sniedz potenciālajiem pieteikumu iesniedzējiem, ir būtiska programmas priekšrocība**. Tomēr to novēlotā iecelšana vai pat neesība dažās ES dalībvalstīs līdz šim nav novedusi pie šo dalībvalstu atbalsta saņēmēju nepietiekamas pārstāvības. **Programmas atpazīstamība joprojām ir ierobežota**, un programma galvenokārt ir labi zināma lielākās organizācijās ar ES mēroga tīkliem.

PVTV programma ir devusi lielu ieguldījumu dzimumu līdztiesības veicināšanā, izmantojot paraugpraksi, ko varētu izcelt kā paraugu dzimumu līdztiesības un līdztiesības kopumā veicināšanai, izmantojot stratēģisku finansējumu un iniciatīvas. Tas ir saistīts ar finanšu iemaksām, un katrs ceturtais dotāciju finansējuma *euro* ir būtiski veicinājis dzimumu līdztiesību. Aptuveni puse no visām dotācijām tika piešķirtas projektiem, kas bija cieši saistīti ar dzimumu līdztiesības veicināšanu. Tomēr pierādījumi liecināja, ka dzimumu

[53] Piemēram, iespēja jauniešiem mijiedarboties ar ES; plašāka līdzekļu piesaiste un lielākas dalīborganizāciju darbības spējas; ilgtspējīgu rezultātu un projektu rezultātu, ko var atkārtoti izmantot un izplatīt, radīšana; un ieguldījums zināšanu apmaiņā un izpratnes vairošanā par konkrētiem tematiem, kas ir programmu tematiskajā darbības jomā.

līdztiesības un sociālās iekļaušanas jautājumu risināšanā lielāka uzmanība ir jāpievērš intersekcionalitātei.

Ārējiem faktoriem, piemēram, Covid-19, Krievijas agresijas karam pret Ukrainu un konkrētiem valstu apstākļiem, ir bijusi ierobežota ietekme uz PVTV programmu kopumā. Covid-19 ietekmēja gan EP, gan TVP finansēto projektu darbības; lai gan pandēmijas dēļ bija vajadzīgi pielāgojumi, tā arī mudināja atbalsta saņēmējus labāk izmantot digitālās tehnoloģijas un sadarboties tiešsaistē.

PVTV programmas jaunie elementi ir palielinājuši Komisijas un atbalsta saņēmēju efektivitāti, uzlabojot paredzamību, stiprinot uzraudzību un samazinot administratīvo un ziņošanas slogu. Šie elementi jau ir atspoguļojuši pieredzi, kas gūta, īstenojot EP un TVP programmas, saistībā ar vajadzību veikt vienkāršošanu, un ieviesa izmaiņas, kas tiek īstenotas visās ES programmās. PVTV programmas pieteikšanās un ziņošanas process tiek novērtēts augstāk nekā TVP programmas process, taču tas ir vēl vairāk sarežģījis mazāku organizāciju, piemēram, pilsētu un pašvaldību, darbību nekā EP programma (arī e-dotāciju sistēmas ieviešanas dēļ). PVTV programmā ieviesa vienreizēju finansējumu, lai vēl vairāk samazinātu administratīvo slogu. Tomēr šķiet, ka vienības izmaksu ieviešana Komisijas korporatīvajā līmenī ir radījusi papildu grūtības, jo īpaši tāpēc, ka tās neatspoguļo pasākumu faktiskās izmaksas un rada realitātei neatbilstošus ceļošanas izmaksu ierobežojumus. **Atkārtotas piešķiršanas mehānismi ir padarījuši PVTV programmu iekļaujošāku nekā TVP programmu, ļaujot programmai sasniegt mazākas un vietējas organizācijas**. Programmas PVTV ietvaros tika risināta stabilas TVP programmas uzraudzības sistēmas trūkuma problēma, racionalizējot rādītājus un ieviešot īpašus datu vākšanas rīkus.

Galvenie PVTV programmas ieguvumi ir tieši saistīti ar projektiem (t. i., iespēja īstenot vēlamo pieeju), bet ir arī **plašāki ieguvumi un ieguvumi sabiedrībai**. Tie ietver tīklu plašāku veidošanu un sadarbību visā ES, lielāku to organizāciju atpazīstamību un atzīšanu, kuras saņem PVTV finansējumu, un iespēju izmēģināt novatoriskas pieejas sabiedrības problēmu risināšanai, paplašināt projektu mērķgrupas un uzlabot organizāciju spējas.

EP, TVP un PVTV programmas ir saskanīgas ar plašāku ES politiku un prioritātēm un papildina to mērķus ar citām ES finansējuma programmām. Visticamāk, ka ar EP un TVP programmu palīdzību identificētā ietekme netiktu sasniegta bez īpaša ES līmeņa atbalsta: Atbalsta saņēmējiem būtu bijis grūti īstenot līdzīga mēroga projektus vai projektus ar tādu pašu ietekmi.

PVTV programma ieņem noteiktu vietu PSO finansēšanas vidē, kas citādi paliktu tukša. Tās visaptverošais tematu klāsts, ES mēroga tvērums, īpašs uzsvars uz ES vērtībām, ievērojama apjoma dotācijas, darbības dotācijas un atkārtotas piešķiršanas mehānismi padara programmu par būtisku finansējuma avotu organizācijām, kas veicina ES vērtības un tiesības. Viena no PVTV programmas galvenajām priekšrocībām ir tās spēja nodrošināt neatkarīgus finansējuma avotus, ļaujot organizācijām saglabāt autonomiju un sasniegt savus mērķus bez nevēlamas ietekmes. Tomēr, tā kā finansējuma deficīts joprojām ir ievērojams, atbalsta saņēmēji izmanto arī citus finansējuma avotus, ja tie mijiedarbojas ar PVTV programmas tematiem un ja ir iespējama sinerģija.

Finansēšanas jomā visas trīs programmas pilda tādas funkcijas, ko dalībvalstis parasti nebūtu spējušas izpildīt.

EP un TVP programmu finansējums bija ļoti svarīgs pasākumiem, kuriem nepieciešama pārrobežu sadarbība un plašāka Eiropas perspektīva, jo neviena līdzīga valsts vai reģionāla shēma nevarēja atbilst programmu darbības jomai un mērogam. No EP programmas finansēja pasākumus, kuros piedalījās pilsoņi un organizācijas no vairākām iesaistītajām valstīm,

veicinot Eiropas identitātes un piederības sajūtu. TVP programma sniedza transnacionālus rezultātus, it īpaši uzlaboja informētību un izpratni par programmā ietvertajām tiesībām un politiku, izveidojot vai stiprinot pārrobežu sadarbību un partnerības un radot paraugpraksi un rīkus, kas tika izmantoti dažādās dalībvalstīs.

PVTV programma, tāpat kā tās priekšteces, nepārprotami sniedz pievienoto vērtību. Daudzām PSO tas ir vienīgais iespējamais finansējuma avots šajā jomā. **PVTV programmas neesības ietekme būtu negatīva un, visticamāk, ietekmētu jau tā sarūkošo pilsonisko telpu ES.** Tas ietekmētu arī tiesiskuma, pamattiesību un demokrātiskā dialoga, dzimumu līdztiesības un personu ar invaliditāti tiesību ievērošanu. Vardarbība pret bērniem, ekstrēmisms un radikālisms, visticamāk, pieaugs. Piederības sajūta Eiropas pilsoņu lokam vājinātos. Šos secinājumus pamato pierādījumi, kas savākti šā izvērtējuma vajadzībām[54].

Ir skaidrs, ka PVTV programmai ir jāturpinās, jo problēmas, kuru risināšanai šīs programmas tika izveidotas, joprojām pastāv un dažos gadījumos ir saasinājušās, piemēram, sabiedrības polarizācijas, populisma un ekstrēmisma pieaugums, kā arī apdraudējums ES vērtībām. Tādas problēmas kā Covid-19 pandēmija un tai sekojošā ekonomikas lejupslīde ir vēl vairāk pastiprinājušas daudzas no šīm problēmām. Tāpēc vajadzības, kuru risināšanai tika izveidotas programmas EP, TVP un PVTV, **joprojām ir ļoti aktuālas** un, visticamāk, **tādas paliks** arī atlikušajā šīs daudzgadu finanšu shēmas periodā.

3.2. Gūtās atziņas

Pamatojoties uz *vidusposma* izvērtējuma secinājumiem, dažas jomas, kurās vajadzīgi uzlabojumi vai turpmāki pasākumi, varētu risināt, pašlaik īstenojot PVTV programmu.

Programmai 2021.–2023. gada periodā bija izcili rezultāti, un lielākā daļa rezultātu ievērojami pārsniedza atskaites punktus un mērķrādītājus. Var būt nepieciešams atkārtoti izvērtēt un pārskatīt programmas snieguma uzraudzības sistēmā noteiktos mērķrādītājus, lai labāk atspoguļotu programmas faktisko kapacitāti un ietekmi.

Atkārtotas piešķiršanas mehānismi pierādīja savu efektivitāti, risinot kritiskās vajadzības pilsoniskās sabiedrības sektorā un programmu mērķgrupām. Papildus šīs shēmas turpināšanai varētu būt vērts apsvērt tās iespējamo paplašināšanu un mēroga palielināšanu, lai turpinātu atbalstīt nozari un radītu vēl lielāku ietekmi.

PVTV programma jau ir sasniegusi lielu skaitu cilvēku. Tomēr tā galvenokārt ir labi zināma lielākās organizācijās ar ES mēroga tīkliem, kas liecina par to, ka tās tvērumu un atpazīstamību varētu uzlabot plašākā auditorijā.

Programmas ievērojamais ieguldījums dzimumu līdztiesības veicināšanā ir atzīstams sasniegums. Šos panākumus varētu uzsvērt kā paraugpraksi un norādīt kā paraugu citām programmām, parādot efektīvus veidus, kā veicināt un sekmēt dzimumu līdztiesību, kā arī līdztiesību kopumā, izmantojot stratēģisku finansējumu un iniciatīvas.

Visbeidzot, joprojām ir iespējams vēl vairāk izmantot iespējas, ko sniedz digitalizācija darbības līmenī. Neraugoties uz darba programmās paredzēto iespēju, šķiet, ka šie elementi vēl nav radījuši interesi vai spēju reaģēt uz piedāvātajām iespējām, jo līdz šim ir finansēts tikai neliels skaits IKT rīku salīdzinājumā ar citiem darbību veidiem.

[54] Galvenokārt iegūti, apspriežoties ar ieinteresētajām personām un ekspertiem un veicot dokumentu izpēti par attiecīgajām tendencēm visās ES dalībvalstīs.